

Lublin, 15 września 2010 r.

RIO – II – 601/29/2010

Pan Tadeusz Sawicki
Wójt Gminy Włodawa
ul. Jana Pawła II 22
22 - 200 Włodawa

Szanowny Panie Wójcie,

W dniach od 17 maja do 9 lipca 2010 r., z uzasadnionymi przerwami, inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie – Katarzyna Kułakowska, Julita Woźniak - Mika, Bożena Tymura, Ewa Książek i Michał Mikuła – przeprowadzili kompleksową kontrolę gospodarki finansowej gminy Włodawa, zaś w dniach 3 – 4 sierpnia 2009 r. – Julita Woźniak - Mika – przeprowadziła kontrolę uzupełniającą. Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli kompleksowej i protokole kontroli uzupełniającej. Protokoły omówiono i podpisano odpowiednio 26 lipca 2010 r. i 9 sierpnia 2010 r.

Ustalenia kontroli wskazują, że przy realizacji zadań jednostki wystąpiły nieprawidłowości i uchybienia, będące wynikiem nieprzestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów prawa bądź błędnej ich interpretacji, spośród których należy zwrócić uwagę na nieprawidłowe sporządzenie sprawozdania Rb-PDP za 2009 r., błędy w obliczaniu wysokości dodatków mieszkaniowych, przekroczenie zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków. Kontrola w zakresie zamówień publicznych ujawniła nieprawidłowości w zakresie treści ogłoszeń i specyfikacji istotnych warunków zamówienia, w tym żądanie od wykonawców dokumentów, które nie były niezbędne do przeprowadzenia postępowania, bezpodstawne zastosowanie trybu zapytania o cenę przy udzieleniu zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych polegających na przebudowie drogi gminnej na Osiedlu za Rojem w Susznie i dopuszczenie w tym postępowaniu możliwość składania ofert wariantowych – w sytuacji gdy jedynym kryterium oceny ofert była cena.

Niektóre z nieprawidłowości zostały w trakcie kontroli wyeliminowane, po udzieleniu przez kontrolujących stosownego instruktażu; w tym zakresie nie formułowano wniosków pokontrolnych.

Poniżej podaję stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia oraz wnioski co do sposobu ich wyeliminowania, stosownie do przepisów art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.).

W załączniku do wystąpienia pokontrolnego wskazuję osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości.

1. W zakresie rachunkowości i sprawozdawczości:

1.1. Niekompletne opracowanie dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, przez:

- *nieustalenie terminów rozpoczęcia umorzenia i amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,*
- *nieokreślenie zasad powiązania kont ksiąg pomocniczych z kontami księgi głównej,*
- *niedostosowanie do obowiązujących przepisów zasad klasyfikacji zdarzeń na kontach budżetu gminy: 133 „Rachunek budżetu”, 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”, 223 “Rozliczenie wydatków budżetowych”, 902 „Wydatki budżetowe”, 960 „Skumulowana nadwyżka lub niedobór na zasobach budżetu” oraz na kontach Urzędu Gminy 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” i 226 „Długoterminowe należności budżetowe”,*
- *nieokreślenie zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych do kont Urzędu Gminy: 800 „Fundusz jednostki”, 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe”, 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych” i 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych”,*
- *nieokreślenie działania opcji, służącej do obliczania skutków obniżenia górnych stawek w podatku rolnym i od środków transportowych, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdania Rb-PDP „Półroczne/roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych gminy”.*

Uzupełnić dokumentację opisującą przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, przez:

- *określenie terminu rozpoczęcia amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,*
- *określenie w zakładowym planie kont budżetu gminy i Urzędu Gminy zasad prowadzenia wszystkich kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej,*
- *ustalenie zasad klasyfikacji zdarzeń na kontach budżetu gminy: 133 „Rachunek budżetu”, 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”, 223 Rozliczenie wydatków*

budżetowych, 902 „Wydatki budżetowe”, 960 „Skumulowana nadwyżka lub niedobór na zasobach budżetu” i na kontach Urzędu Gminy 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” i 226 „Długoterminowe należności budżetowe” oraz zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych do kont Urzędu Gminy: 800 „Fundusz jednostki”, 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe”, 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych” i 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych” – zgodnie z zasadami ich funkcjonowania określonymi w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142, poz. 1020 z późn. zm.), zwanego w dalszej części tego wystąpienia „rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r.”, w związku z przepisami § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 128, poz. 861), zwanego w dalszej części tego wystąpienia “rozporządzeniem Ministra Finansów z 5 lipca 2010 r.”,

- sporządzenie opisu działania opcji, służącej do obliczania skutków obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości i od środków transportowych, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdania Rb-PDP,

stosownie do przepisów art.10 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 lit. a i c w związku z przepisami oraz art.28 ust. 1 i art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.).

Ustalenie i bieżąca aktualizacja dokumentacji opisującej przyjęte przez jednostkę zasady rachunkowości należy do obowiązków kierownika jednostki, zgodnie z przepisami art. 10 ust. 2 cytowanej ustawy – str. 6 - 8, 29 protokołu.

1.2. Prowadzenie wspólnego dziennika Urzędu Gminy oraz jednostek oświatowych.

Zapisów o zdarzeniach dotyczących Urzędu Gminy i placówek oświatowych (których obsługę księgową prowadzi Urząd Gminy) dokonywać w odrębnych dziennikach, prowadzonych oddzielnie dla każdej z jednostek budżetowych, zgodnie z przepisami art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości – str. 8 - 9 protokołu.

1.3. Nieujęcie w księgach rachunkowych roku 2009 wszystkich kosztów obciążających w tym roku jednostkę (na łączną kwotę 1.782,46 zł).

W księgach rachunkowych jednostki ujmować wszystkie obciążające ją koszty

dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty, stosownie do przepisów art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości – str. 10 protokołu.

1.4. Nieprawidłowe ewidencjonowanie operacji gospodarczych dotyczących pobierania gotówki z banku do kasy na sfinansowanie konkretnych wydatków oraz niebieżące dokonywanie przypisu należności z tytułu opłaty alkoholowej.

Zapisów o zdarzeniach dokonywać na kontach księgi głównej w ujęciu systematycznym, w związku z przepisami art.15 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w szczególności operacje dotyczące pobierania gotówki z banku do kasy na sfinansowanie konkretnych wydatków ujmować:

*w księdze głównej budżetu:

Wn 902 „Wydatki budżetu”,
Ma 133 „Rachunek budżetu”,

*w księdze głównej Urzędu Gminy:

- pobranie środków z rachunku bankowego do kasy:

Wn 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne”,
Ma 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych” (subkonto wydatki),

- wpływ środków do kasy urzędu:

Wn 101 „Kasa”,
Ma 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne”,

- wydatkowanie środków z kasy:

Wn 400 „Koszty według rodzajów” lub odpowiednie konto zespołu 2 „Rozrachunki i roszczenia”,
Ma 101 „Kasa”,

- przypisu należności budżetowych z tytułu opłaty alkoholowej dokonywać na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” na bieżąco, w związku z przepisami art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości,

stosownie do zasad funkcjonowania kont określonych w załącznikach Nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., w związku z przepisami § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str.10 - 11 protokołu.

1.5. Nieprawidłowe prowadzenie ewidencji na koncie 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”. Prowadzenie kont pozabilansowych łącznie z ewidencją bilansową.

Na stronie Ma konta 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego” ujmować na bieżąco wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym, zaś na stronie Wn tego konta równowartość sfinansowanych wydatków

w danym roku budżetowym, zgodnie z zasadami funkcjonowania tego konta, określonymi w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., w związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

Zapisów na kontach pozabilansowych dokonywać w ewidencji odrębnej od bilansowej, mając na uwadze że zapisy na tych kontach dokonywane są jednostronnie, w przeciwieństwie do zasady podwójnego zapisu obowiązującej na kontach księgi głównej, w związku z przepisami art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont, określonymi w powołanych przepisach – str. 12-13 protokołu.

- 1.6. *Naruszenie przez wójta gminy kompetencji kierowników gminnych jednostek oświatowych przez zatwierdzanie do zapłaty dowodów księgowych, dotyczących wydatków tych jednostek, w sytuacji gdy środki na ten cel zaplanowane zostały w planach finansowych tych jednostek.*

Przestrzegać kompetencji kierowników gminnych jednostek organizacyjnych – odpowiedzialnych za całość gospodarki finansowej jednostki, zgodnie z przepisami art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 z późn zm.) – do zatwierdzania dowodów księgowych do zapłaty. Kompetencje te, w przypadku kierowników jednostek oświatowych, wynikają również z przepisów art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.). Dysponowanie środkami publicznymi określonymi w planie finansowym jednostki wiąże się m.in. z zatwierdzeniem do wypłaty dowodów finansowo – księgowych – str.14 protokołu.

- 1.7. *Rozliczanie zrealizowanych dochodów i dokonanych wydatków przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Włodawie w okresach kwartalnych.*

Na stronie Wn konta 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych” ujmować dochody budżetowe, a na stronie Ma konta 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych” – wydatki budżetowe zrealizowane przez jednostki budżetowe w wysokości wynikającej z okresowych (miesięcznych) sprawozdań tych jednostek, zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont określonymi w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. i przepisem § 14 a ust. 2 tego rozporządzenia, w związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 14 protokołu.

- 1.8. *Prowadzenie ewidencji analitycznej do konta 901 „Dochody budżetu” i konta 902 „Wydatki budżetu” w sposób niezgodny z przepisami wewnętrznymi.*

Ewidencję szczegółową do kont 901 „Dochody budżetu” i 902 „Wydatki budżetu” prowadzić w sposób ustalony w dokumentacji opisującej przyjętą politykę rachunkowości, umożliwiającą ustalenie stanu poszczególnych dochodów i wydatków budżetu według podziałek klasyfikacji, zgodnie z przepisami art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o rachunkowości i zasadami funkcjonowania tych kont określonymi w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. W związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 14 - 15 protokołu.

- 1.9. *Przebieganie na koniec 2009 r. sald kont 750 „Przychody i koszty finansowe” i 760 „Pozostałe przychody i koszty finansowe” na konto 860 „Straty i zyski nadzwyczajne oraz wynik finansowy” tzw. „per saldem”.*

W końcu roku obrotowego przenosić przychody z tytułu dochodów budżetowych oraz przychody finansowe i pozostałe przychody, wynikające ze stron Ma kont 750 „Przychody i koszty finansowe” i 760 „Pozostałe przychody i koszty finansowe” – na stronę Ma konta 860 „Straty i zyski nadzwyczajne oraz wynik finansowy” (zapisem Wn 750 lub 760 i Ma 860), zaś koszty operacji finansowych i pozostałe koszty – wynikające ze stron Wn kont 750 i 760 – na stronę Wn konta 860 (zapisem Wn 860 i Ma 750 lub 760), zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont, określonymi w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 15 protokołu.

- 1.10. *Niezamieszczanie daty na jednostkowych sprawozdaniach budżetowych wpływających do Urzędu Gminy.*

Na każdej wpływającej na nośniku papierowym korespondencji zamieszczać datę jej wpływu do Urzędu Gminy, stosownie do przepisów § 6 ust. 11 „Instrukcji kancelaryjnej dla organów gminy i związków międzygminnych”, stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz. U. Nr 112, poz. 1319 z późn. zm.) – str. 17 protokołu.

2. W zakresie gospodarki pieniężnej i rozrachunków:

- 2.1. *Niezamieszczanie – na dowodach księgowych dokumentujących wypłatę gotówki z kasy – daty jej odbioru.*

Na dowodach dokumentujących wypłatę gotówki z kasy zamieszczać datę jej

odbioru, stosownie do przepisów art. 21 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości – str. 20 - 21 protokołu.

2.2. *Dokonywanie zapisów na koncie 133 „Rachunek budżetu” na podstawie innych dowodów niż dowody bankowe (poleceń księgowania).*

Zapisów na koncie 133 „Rachunek budżetu” dokonywać wyłącznie na podstawie dowodów bankowych, zapewniając pełną zgodność tych zapisów z zapisami księgowości banku, stosownie do zasad funkcjonowania tego konta określonych w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. W związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 22 protokołu.

2.3. *Nieterminowe regulowanie zobowiązań, w tym m.in. z tytułu zwrotu wnoszonych w pieniądzu kwot zabezpieczeń należytego wykonania umów oraz wpłat udziałów na rzecz Międzygminnego Związku Celowego.*

Wydatków publicznych dokonywać w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, stosownie do przepisów art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Zabezpieczenie należytego wykonania umowy wnoszone w pieniądzu zwracać z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszt prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez zamawiającego za należycie wykonane, zaś kwotę pozostawioną na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady – nie później niż w 15. dniu po upływie okresu rękojmi za wady, zgodnie z przepisami art. 148 ust. 5 i art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010r. Nr 113, poz. 759).

Wpłaty udziałów na rzecz Międzygminnego Związku Celowego dokonywać w terminach wskazanych w uchwale budżetowej Związku, w związku z postanowieniami § 27 statutu Międzygminnego Związku Celowego – ogłoszonego zarządzeniem Wojewody Lubelskiego z dnia 1 grudnia 2004 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego Nr 210, poz. 2775 z późn. zm. – str.24 - 27, 85 protokołu.

3. W zakresie wykonania budżetu:

3.1. W zakresie dochodów budżetu:

3.1.1. Nieprawidłowe sporządzenie sprawozdania Rb-PDP „Półroczne/roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych gminy” za okres od początku roku do 31 grudnia 2009 r., przez:

- *zawyżenie danych w kolumnie „skutki udzielonych ulg i zwolnień...” w podatku rolnym (o 11.171,58 zł), w podatku od nieruchomości (o 18.291,82 zł) i w podatku leśnym (o 4.090,43 zł), przez bezpodstawne wykazanie w tej kolumnie skutków wynikających z – wydanych w 2009 r. a doręczonych w 2009 r. i 2010 r. – decyzji w sprawie umorzenia zaległości w podatku rolnym, leśnym i od nieruchomości,*
- *zawyżenie (o 50 zł) skutków udzielonych ulg i zwolnień w podatku od środków transportowych w związku z nieprawidłowym wyliczeniem tych skutków dla samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej 6,9 ton, zwolnionego z tego podatku uchwałą Rady Gminy,*
- *niewykazanie w kolumnie „skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy ....” W zakresie umorzenia zaległości podatkowych w podatku rolnym, leśnym i od nieruchomości, kwot dotyczących skutków udzielonych w 2009 r. umorzeń zaległości w tych podatkach.*

Niewyegzekwowanie deklaracji na podatek od nieruchomości na 2009 r. od jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Różance, posiadających nieruchomości zwolnione z opodatkowania tym podatkiem uchwałą Rady Gminy.

W sprawozdaniu Rb-PDP „Roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych gminy” wykazywać kwoty stanowiące rzeczywiste skutki udzielonych ulg i zwolnień oraz skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy, stosownie do przepisów § 3 ust. 1 pkt 10 i 11 w związku z przepisami § 7 ust. 3 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik Nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103).

W kolumnie „Skutki udzielonych ulg i zwolnień...” wykazywać skutki zwolnienia wszystkich przedmiotów opodatkowania, przyjmując do ich wyliczenia stawkę podatku ustaloną w uchwale Rady Gminy.

Kwoty – dotyczące skutków udzielonych przez organ podatkowy za okres sprawozdawczy – umorzeń w całości lub w części zaległości podatkowych wykazywać wyłącznie w kolumnie „Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy – Ordynacja Podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy” w zakresie umorzeń zaległości podatkowych, zgodne z rejestrem przypisów i odpisów, stosownie do przepisów § 3 ust. 1 pkt 11 lit. a w związku z § 7 ust. 3 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, pamiętając że organ podatkowy wydający decyzję jest nią związany od chwili jej doręczenia, w związku z § 4 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia

21 czerwca 2006 r. w sprawie zasad rachunkowości i planu kont w zakresie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 112, poz. 761), obowiązującego do czasu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Finansów wydanego na podstawie przepisów art. 40 ust. 4 pkt 1 lit. b ustawy o finansach publicznych, zgodnie z przepisami art. 119 ust. 1 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych i art. 212 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.).

Podatników – korzystających z zastosowanych przez Radę Gminy zwolnień w podatku od nieruchomości – wzywać do złożenia deklaracji, stosownie do przepisów art. 274 a § 1 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 6 ust. 10 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613).

Sporządzić skorygowane sprawozdanie za 2009 r. (również w formie elektronicznej) oraz przekazać je do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie Zespół Zamiejscowy w Chełmie w terminie 14 dni od daty otrzymania tego wystąpienia; załączyć szczegółową informację o wielkościach dokonanych korekt i wskazać, że korekta dokonana została w wyniku kontroli przeprowadzonej przez RIO – str. 31 - 33 protokołu.

3.1.2. Ewidencjonowanie wpłat podatków – dokonywanych przez osoby fizyczne u inkasenta – pod datą upływu terminu płatności poszczególnych rat podatków. Dokonanie odpisów podatków pod datą wydania decyzji w sprawie umorzenia zaległości podatkowych, zamiast pod datą ich doręczenia.

Wpłaty podatków dokonywane przez podatników u inkasentów ewidencjonować pod datą pobrania podatków przez inkasentów, stosownie do przepisów art. 60 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej.

Odpisów podatków na kontach podatników dokonywać pod datą doręczenia decyzji, na podstawie przepisów § 4 ust. 2 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości i planu kont w zakresie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego i art. 212 Ordynacji podatkowej – str. 35 protokołu.

Ponadto wyjaśnić, czy wymienione w protokole kontroli osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, podlegają obowiązkowi podatkowemu w podatku od nieruchomości. Skorzystać – w ramach czynności sprawdzających – z uprawnienia do żądania złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych, zgodnie z art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 6 ust. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

Czynności sprawdzające przeprowadzać z zachowaniem zasady pisemnego załatwiania spraw podatkowych, stosownie do przepisów art. 126 w związku z art. 280 Ordynacji podatkowej. W przypadku ustalenia, że osoby te podlegają obowiązkowi podatkowemu – wezwać je do złożenia informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych, a następnie ustalić w prawidłowy sposób wysokość należnego podatku, uwzględniając okres przedawnienia prawa do wymierzenia zobowiązań podatkowych, wskazany w przepisach art. 68 Ordynacji podatkowej – str. 37, 38 protokołu.

3.1.3. Opodatkowanie jedną decyzją wymiarową gruntów, stanowiących odrębną własność małżonków oraz gruntów, stanowiących współwłasność i odrębną własność małżonków. Opodatkowanie – na podstawie deklaracji na podatek od nieruchomości – gruntów stanowiących odrębną własność osoby prawnej oraz gruntów odpowiadających ich udziałom we współwłasności, a także opodatkowanie decyzją wymiarową gruntów stanowiących odrębną własność osoby fizycznej oraz gruntów stanowiących współwłasność z osobą prawną.

Przy opodatkowaniu gruntów stanowiących współwłasność dwóch lub więcej podmiotów uwzględniać zasadę, że grunty te stanowią odrębny przedmiot opodatkowania, co oznacza, że podatnik (osoba fizyczna lub osoba prawna) powinien wykazać w odrębnej informacji (deklaracji) – obejmującej grunty stanowiące współwłasność – cały grunt, a nie tylko część odpowiadającą jego udziałowi we współwłasności i wyliczyć podatek od całego gruntu, stanowiącego współwłasność, gdyż obowiązek podatkowy ciąży solidarnie na wszystkich współwłaścicielach, przy czym do odpowiedzialności solidarnej za zobowiązania podatkowe stosować przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.) dla zobowiązań cywilnoprawnych, stosownie do przepisów art. 3 ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych i art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. O podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969 z późn. zm.), w związku z art. 91 Ordynacji podatkowej.

W sytuacji gdy użytki rolne albo grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych stanowią gospodarstwo rolne prowadzone w całości przez jednego ze współwłaścicieli – podatek ustalać w drodze decyzji wymiarowej tylko temu współwłaścicielowi, który w całości prowadzi to gospodarstwo, zgodnie z art. 3 ust. 6 ustawy o podatku rolnym.

Jeżeli nieruchomość stanowi współwłasność osób fizycznych oraz osób prawnych, od osób fizycznych egzekwować deklaracje na podatek od nieruchomości i opłacanie podatku na zasadach obowiązujących osoby prawne, w związku z przepisami art. 6 ust. 11 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych i 274a § 1 Ordynacji podatkowej – str. 38 - 40, 45 protokołu.

3.1.4. Opodatkowanie gruntów, stanowiących wspólnoty gruntowe wsi, w drodze nakazów płatniczych na łączne zobowiązanie pieniężne.

Przy opodatkowywaniu gruntów wspólnoty uwzględniać przepisy art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. Nr 28, poz. 169 z późn. zm.), w myśl których wspólnoty gruntowe są nieruchomościami (a nie podmiotami praw i obowiązków).

Ponieważ wspólnoty stanowią szczególny rodzaj współwłasności (współposiadania), podatnikami są współwłaściciele (współposiadacze) gruntów, a nie wspólnota. Stąd też od współwłaścicieli (współposiadaczy) wyegzekwować informacje o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz informacje o gruntach i lasach, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 6 ust. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6a ust. 5 ustawy o podatku rolnym oraz art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. Nr 200, poz. 1682 z późn. zm.), a następnie opodatkować te osoby – na podstawie przepisów art. 3 ust. 1 i 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 3 ust. 1 i 5 ustawy o podatku rolnym oraz art. 2 ust. 1 i 4 ustawy o podatku leśnym – należnymi podatkami – str. 39 protokołu.

3.1.5. Opodatkowanie przedsiębiorców na podstawie deklaracji na podatek od nieruchomości, w których podatnicy wyliczyli podatek od nieruchomości dla gruntów oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków symbolem Bi „inne tereny zabudowane” według stawki dla „gruntów pozostałych”, przy czym organ podatkowy nie zebrał materiału dowodowego, z którego wynikałoby ewentualne niewykorzystywanie gruntów, podlegających opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości, do prowadzenia działalności gospodarczej ze względów technicznych.

Opodatkowanie podatników na podstawie deklaracji na podatek od nieruchomości i podatek rolny, do których podatnicy nie dołączyli wymaganych załączników.

Sprawdzać przedkładane deklaracje podatkowe, w celu stwierdzenia ich formalnej poprawności oraz ustalenia stanu faktycznego, w zakresie niezbędnym do stwierdzenia jego zgodności z przedstawionymi dokumentami, stosownie do przepisów art. 272 pkt 2 i 3 Ordynacji podatkowej.

W razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji, skorzystać – w ramach czynności sprawdzających – z uprawnienia do żądania złożenia niezbędnych wyjaśnień lub jej uzupełnienia, na podstawie przepisów art. 274a § 2 powołanej ustawy.

W przypadku niedołączenia przez podatnika do deklaracji wymaganych załączników – postępować w sposób wskazany w przepisach art. 274 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej.

Zwracać szczególną uwagę na fakt opodatkowania podatkiem od nieruchomości gruntów będących w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą i na stosowaną przez te podmioty stawkę podatkową, określoną dla tego rodzaju przedmiotu opodatkowania w stosownej uchwale. Za grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej uznaje się grunty, będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, z wyjątkiem gruntów związanych z budynkami mieszkalnymi, a także gruntów pod jeziorami, zajętych na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrowni wodnych, chyba że przedmiot opodatkowania nie jest i nie może być wykorzystywany do prowadzenia tej działalności ze względów technicznych, zgodnie z przepisami art. 1a ust. 1 pkt 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Wyłączenie przedmiotów opodatkowania z kategorii przedmiotów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej dotyczy sytuacji, gdy nieruchomość nie jest i jednocześnie nie może być wykorzystywana do prowadzenia tej działalności, a powodem tego jest zdarzenie niezależne od podatnika, dotyczące stanu technicznego nieruchomości.

Celem ustalenia podstawy opodatkowania przeprowadzać kontrole podatkowe, stosownie do przepisów art. 281 i następnych Ordynacji podatkowej

Wystąpić do – wskazanych w protokole kontroli, podatników – o przedłożenie korekt deklaracji na podatek od nieruchomości również za lata ubiegłe, z uwzględnieniem okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, określonego w przepisach art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej. W przypadku niewywiązania się z tego obowiązku określić stosowną decyzją – na podstawie art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej – wysokość zobowiązania podatkowego – str. 45, 46 protokołu.

3.1.6. Nieopodatkowanie dwóch środków transportowych, przez co w latach 2008 – 2009 dochody z tego tytułu uszczuplono co najmniej o 1.954 zł.

W celu zapewnienia powszechności opodatkowania podatkiem od środków transportowych – dokonywać okresowej weryfikacji danych zawartych w podatkowej ewidencji środków transportowych z danymi z rejestru prowadzonego przez starostwo powiatowe, wykazywanymi przez tę jednostkę w informacjach, o których mowa w przepisach § 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie informacji podatkowych (Dz. U. Nr 240, poz. 2061 z późn. zm.).

Ustalić, którzy właściciele środków transportowych wskazanych w protokole kontroli, nie wywiązali się z – wynikającego z przepisów art. 9 ust. 1 i ust. 6 pkt 1 w związku z art. 8 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – obowiązku przedłożenia deklaracji na podatek od środków transportowych oraz wezwać ich, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej, do złożenia tych deklaracji. W razie niezłożenia deklaracji (mimo wezwania), określić decyzją wysokość zobowiązania w podatku od środków transportowych, również za lata ubiegłe, stosownie do

przepisów art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej, z uwzględnieniem okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, określonego w przepisach art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej – str. 46, 47 protokołu.

3.1.7. Nieudokumentowanie przesłanek wyłączenia z opodatkowania podatkiem od środków transportowych przyczep i naczep.

Zbierać – na podstawie przepisów art. 187 Ordynacji podatkowej – materiał dowodowy potwierdzający, że przyczepy i naczepy nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów art. 8 pkt 5 i 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

W przypadku ustalenia, że na właścicielach pojazdów, wskazanych w protokole kontroli, ciąży obowiązek podatkowy w podatku od środków transportowych, wezwać do złożenia deklaracji, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej, a w przypadku niezłożenia, określić decyzjami wysokość zobowiązania podatkowego za 2009 r. i 2010 r., stosownie do przepisów art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej, z uwzględnieniem terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego, określonego w przepisach art. 70 § 1 tej ustawy – str. 47 protokołu.

3.1.8. Nieegzekwowanie od osób odbierających decyzje wymiarowe, a niebędących ich adresatami, zamieszczania informacji o swoim statusie względem adresata oraz o zobowiązaniu się do oddania pisma adresatowi.

W sytuacji gdy decyzję wymiarową odbiera osoba niebędąca jej adresatem – dokumentować informację o statusie tej osoby względem adresata oraz jej zobowiązanie się do oddania pisma adresatowi, mając na uwadze przepisy art. 149 Ordynacji podatkowej oraz zasadę pisemnego załatwiania spraw podatkowych, określoną w przepisach art. 126 tej ustawy – str. 47, 48 protokołu.

3.1.9. Nieprawidłowości przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków, w tym:

- wydawanie decyzji niezgodnie z wnioskiem podatnika (przypadki),
- niewskazanie pełnej podstawy prawnej w decyzji w sprawie odroczenia terminu płatności podatku oraz zapłaty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę (nie odniesiono się do przepisów art. 67a § pkt 2 Ordynacji podatkowej),
- niezamieszczanie uzasadnienia prawnego w decyzjach,
- udzielanie ulg z pominięciem przepisów o pomocy publicznej.

Postępowanie podatkowe prowadzić zgodnie z treścią złożonego wniosku, pamiętając, że rozstrzygnięcie decyzji w sprawie ulgi w zapłacie podatku, o którym mowa w art. 210 § 1 pkt 5. Ordynacji podatkowej, winno odnosić się do całości zgłoszonego żądania, a rozszerzenie czy zgłoszenie nowego żądania należy wyłącznie

do podatnika (decyzja w sprawie ulgi w zapłacie podatku nie może dotyczyć sprawy, która nie była przedmiotem złożonego wniosku), zgodnie z przepisami art. 167 § 1 Ordynacji podatkowej.

W decyzjach w sprawie ulg w zapłacie podatków zamieszczać wszystkie elementy określone w przepisach art. 210 § 1 Ordynacji podatkowej, w tym:

- pełną podstawę prawną, zgodnie z art. 210 § 1 pkt 4 ustawy, przy czym w przypadku odroczenia jedną decyzją terminu płatności podatku oraz terminu zapłaty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę w podstawie prawnej decyzji wskazywać przepisy art. 67a § 1 pkt 1 i 2 ustawy,
- uzasadnienie prawne (art. 210 § 1 pkt 6 ustawy), pamiętając że uzasadnienie prawne powinno zawierać wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa (art. 210 § 4 ustawy). Zgodnie z przepisami art. 210 § 5 Ordynacji podatkowej można odstąpić od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględnia ona w całości żądanie strony, nie dotyczy to jednak decyzji, na podstawie której przyznano ulgę w zapłacie podatku.

W przypadku złożenia przez podatnika wniosku o udzielenie ulgi w zapłacie podatku, w którym podatnik nie precyzuje czy wnioskowana ulga stanowi pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1. Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm.), czy też nie stanowi tej pomocy, wzywać podatnika do jego uzupełnienia, na podstawie przepisów art. 169 § 1 i art. 168 § 2 w związku z art. 67b Ordynacji podatkowej – str. 50 - 52 protokołu.

3.1.10. Przypadki niepodjęcia konsekwentnych czynności zmierzających do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do podatników zalegających z uiszczaniem zobowiązań podatkowych, w tym niesystematyczne wystawienie tytułów wykonawczych (nawet po kilku latach od powstania zaległości) bądź ich niewystawienie. Niewskazywanie w ewidencji wysłanych upomnień daty ich doręczenia.

Podejmować konsekwentne czynności zmierzające do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do osób posiadających zaległości podatkowe, w związku z przepisami art. 6 § 1 ustawy z dnia o 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.).

W przypadku gdy należność nie zostanie zapłacona w terminie określonym w decyzji, do zobowiązanego wysyłać upomnienia, a po bezskutecznym upływie wyznaczonego w nim terminu płatności – wystawiać tytuły wykonawcze i kierować je do właściwego miejscowo urzędu skarbowego systematycznie i bez zwłoki, stosownie do przepisów § 3 ust. 1, § 5 ust. 1, § 6 ust. 1 i § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 137, poz. 1541

z późn. zm.). Ewidencję wysłanych upomnień prowadzić według wzoru, stanowiącego załącznik Nr 3 do cytowanego rozporządzenia, w związku z § 4 ust. 3 tego rozporządzenia, w tym w ewidencji wskazywać datę doręczenia upomnień.

Wyjaśnić, czy wobec podatnika wskazanego w protokole kontroli, posiadającego zaległości podatkowe z 2004 r. w kwocie 575,80 zł, zaszyły okoliczności przerywające bieg terminu przedawnienia, mając na uwadze przepisy art. 70 § 4 Ordynacji podatkowej, w myśl których bieg terminu przedawnienia zostaje przerwany wskutek zastosowania środka egzekucyjnego, o którym podatnik został zawiadomiony. Jeżeli okaże się, że wobec tych podatnika nie zaszyły okoliczności przerywające bieg terminu przedawnienia, odpisać należności podatkowe – jako przedawnione – z konta podatnika, w związku art. 59 § 1 pkt 9 i art. 70 § 1 tej ustawy.

Korzystać z uprawnienia do występowania do właściwego miejscowo urzędu skarbowego z wnioskiem o udzielenie informacji o sposobie załatwienia wniosku egzekucyjnego, stosownie do przepisów § 8 rozporządzenia w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Ustalić faktyczny stan rozrachunków z podatnikiem, ujętym pod poz. 5 załącznika Nr IV/13 do protokołu kontroli, biorąc pod uwagę zapisy na koncie szczegółowym podatnika, wskazujące, że podatnik posiada zaległości z okresu wrzesień – grudzień 2001 r. w kwocie 3.154,78 zł oraz wyjaśnienia pracownika Urzędu, stanowiące załącznik Nr IV/14 do protokołu kontroli, z których wynika, że podatnik ten sprzedał nieruchomość (której dotyczą te zaległości) w sierpniu 2001 r., a nabywca nieruchomości uregulował należność z okresu wrzesień – grudzień 2001 r. Jeśli okaże się, że na koncie podatnika bezpodstawnie figuruje zaległość w wysokości 3.154,78 zł, odpisać ją z jego konta, mając na uwadze zasadę rzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych, wyrażoną w przepisach art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości w związku z art. 59 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej – str. 53, 54, 56 - 58 protokołu.

3.1.11. Wystawianie – w latach 2008 – 2009 – decyzji wymiarowych na podatnika (jednego z małżonków), nieżyjącego od listopada 2007 r.

Bezpodstawne dokonywanie w latach 2008 – 2009 zapisów na szczegółowym koncie podatkowym prowadzonym dla nieżyjących małżonków, w tym:

- dokonywanie przypisów na tym koncie, mimo nieskutecznego doręczenia decyzji wymiarowych za 2008 r. i 2009 r. (decyzje wystawione na zmarłego podatnika odebrał członek jego rodziny) oraz*
- księgowanie na tym koncie wpłat rat podatku za 2008 r. (wynikających z przypisanej decyzji wystawionej na nieżyjącego podatnika), dokonywanych przez synów tego podatnika.*

Decyzje wymiarowe wystawiać na podatników podatku rolnego, leśnego i podatku od nieruchomości. Krąg podatników wymieniony został w przepisach art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o podatku rolnym, art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o podatku leśnym

i art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o podatkach o opłatach lokalnych, w myśl których podatnikami podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości są właściciele lub posiadacze samoistni nieruchomości (gruntu).

W przypadku ustalenia, że podatnik nie żyje – wydawać decyzje o odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe spadkodawcy, po przeprowadzeniu postępowania o nabycie spadku (art. 1025 Kodeksu cywilnego), stosownie do przepisów art. 100 w związku z art. 102 Ordynacji podatkowej.

Jeżeli przedmiot opodatkowania pozostaje w posiadaniu samoistnym – wydać i doręczyć decyzję ustalającą wysokość zobowiązania podatkowego posiadaczowi samoistnemu, na którym zgodnie z przepisami materialnego prawa podatkowego ciąży obowiązek podatkowy.

Przypisu podatku na koncie podatnika dokonywać pod datą skutecznego doręczenia decyzji wydanej przez organ podatkowy, w związku z § 4 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości i planu kont w zakresie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, mając na uwadze, że stroną w postępowaniu podatkowym – w myśl przepisów art. 133 § 1 Ordynacji podatkowej – jest podatnik, płatnik, inkasent lub ich następcy prawni, a także osoby trzecie wymienione w art. 110 - 117 Ordynacji podatkowej, które – z uwagi na swój interes prawny – żądają czynności organu podatkowego, do których czynność organu podatkowego się odnosi lub których interesu prawnego działanie organu podatkowego dotyczy.

Wszczęć postępowanie, mające na celu skuteczne doręczenie decyzji ustalających wysokość zobowiązania podatkowego za 2008 r. i 2009 r., osobom zobowiązanym do zapłaty należnego za te lata podatku za użytki rolne o łącznej powierzchni 0,71 ha, wcześniej należące do nieżyjących podatników, wskazanych pod poz. 1 załącznika Nr 1 do protokołu kontroli uzupełniającej.

Ustalić prawidłowy stan rozliczeń, figurujący na koncie wskazanych w protokole nieżyjących małżonków, następnie zamknąć to konto, a ewentualne zaległości bądź nadpłaty rozliczyć ze spadkobiercami, mając na uwadze przepisy art. 97 i 98 Ordynacji podatkowej oraz wyjaśnienia skarbnika gminy złożone po zakończeniu kontroli, z których wynika, że spadkobiercy małżonków przyjęli spadek bez ograniczenia odpowiedzialności, w związku z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Dokonane w 2008 r. – przez synów nieżyjących podatników – wpłaty rat podatku za 2008 r. rozliczyć z uwzględnieniem przepisów rozdziału 9 „Nadpłata” Ordynacji podatkowej – str. 1 - 3 protokołu kontroli uzupełniającej.

3.1.12. Obciążanie dłużników zalegających z uiszczeniem należności z tytułu wieczystego użytkowania kosztami doręczenia wezwań do zapłaty.

Dłużników zalegających z uiszczeniem należności z tytułów cywilnoprawnych nie obciążać kosztami doręczenia wezwań do zapłaty, brak jest bowiem podstaw

prawnych tej czynności. Postępowanie, mające na celu wyegzekwowanie należności z tytułów cywilnoprawnych regulują przepisy Kodeksu postępowania cywilnego i nie przewidują takiej możliwości – str. 64 - 65 protokołu.

3.1.13. Nieprawidłowości dotyczące ustnych przetargów nieograniczonych na sprzedaż nieruchomości komunalnych, polegające na:

- niezamieszczeniu w protokołach z przetargów informacji o obciążeniach nieruchomości oraz zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość,
- niesporządzeniu i niepodaniu do publicznej wiadomości informacji o zakończeniu przetargu wynikiem negatywnym (dotyczy działki nr 1642 – pierwszy przetarg),
- niezamieszczeniu w informacji o wyniku przetargu oznaczenia nieruchomości będącej przedmiotem przetargu według księgi wieczystej (dotyczy działki nr 1640 i 1642 – drugi przetarg),
- nieterminowym zwrocie wadium uczestnikom postępowania przetargowego (dot. działek nr 1640 i 612/2).

W protokołach z przeprowadzonych przetargów zawierać informację o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach których jest przedmiotem (jeżeli nieruchomość nie jest obciążona i nie jest przedmiotem zobowiązań, w protokole należy poinformować o tym fakcie), stosownie do przepisów § 10 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. Nr 207, poz. 2108 z późn. zm.).

Informację o zakończeniu przetargu, także jeżeli zakończył się on wynikiem negatywnym, podawać do publicznej wiadomości przez wywieszenie w siedzibie Urzędu na okres 7 dni, zgodnie z przepisami § 12 ust. 1 powołanego rozporządzenia. W informacji tej zawierać m.in. oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej, stosownie do przepisów § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia.

Wadium wniesione przez uczestnika, który nie wygrał przetargu, zwracać niezwłocznie po odwołaniu albo zamknięciu przetargu, jednak nie później niż przed upływem 3 dni od dnia odwołania, zamknięcia, unieważnienia lub zakończenia przetargu wynikiem negatywnym, zgodnie z przepisami § 4 ust. 7 cytowanego rozporządzenia – str. 66 - 68 protokołu.

3.2. W zakresie wydatków bieżących:

3.2.1. Przyznanie dodatku funkcyjnego (1 września 2007r.) dyrektorowi Szkoły Podstawowej w Różance na czas nieokreślony (do odwołania).

Dodatki funkcyjne przyznawać na czas określony nie dłuższy niż 1 rok, zgodnie z postanowieniami rozdz. III § 4 „Regulaminu wynagradzania nauczycieli

zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez gminę Włodawa” określonego uchwałą nr XXX/274/09 Rady Gminy z dnia 24 marca 2009 r. Dostosować wynagrodzenie dyrektora SP w Różance do tych przepisów – str. 71 protokołu.

3.2.2. Wypłacanie pracownikowi wyższej stawki dodatku za wieloletnią pracę niezgodnie z pismem ustalającym datę zwiększenia dodatku oraz niezgodnie z udokumentowanym stażem pracy pracownika, w konsekwencji w latach 2008 – 2009 dodatek zawyżony został o kwotę 229,50 zł (w trakcie kontroli pracownik zwrócił kwotę nadpłaconego dodatku za lata 2003 – 2009).

Wyższą stawkę dodatku za wieloletnią pracę wypłacać począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym pracownik nabył do niej prawo, jeżeli nabycie prawa nastąpiło w ciągu miesiąca albo za dany miesiąc, jeżeli nabycie prawa do wyższej stawki dodatku nastąpiło pierwszego dnia miesiąca, zgodnie z przepisami § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. Nr 50, poz. 398 z późn. zm.) – str. 71 - 72 protokołu.

3.2.3. Ustalenie dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2009 r. w nieprawidłowej wysokości, w wyniku:

- nieuwzględnienia w podstawie obliczenia tego wynagrodzenia dodatków specjalnych wypłaconych w 2009 r. (w przypadku 2 osób),*
- nieprawidłowego obliczania wynagrodzenia za dni usprawiedliwionej nieobecności w pracy.*

Wynagrodzenie roczne ustalać zgodnie z przepisami art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. Nr 160, poz. 1080 z późn. zm.) – w wysokości 8,5 % sumy wynagrodzenia za pracę otrzymanego przez pracownika w ciągu roku kalendarzowego, za który przysługuje to wynagrodzenie, uwzględniając wynagrodzenie i inne świadczenia ze stosunku pracy przyjmowane do obliczenia ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, a także wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy oraz wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy przysługujące pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy.

Pracownikom korzystającym z usprawiedliwionej nieobecności w pracy pomniejszać podstawę naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego o wynagrodzenie za czas tej nieobecności, obliczone jak wynagrodzenie urlopowe, tj. dzieląc podstawę wymiaru przez liczbę godzin, w czasie których pracownik wykonywał pracę w okresie z którego została ustalona ta podstawa, a następnie mnożąc tak ustalone wynagrodzenie za jedną godzinę pracy przez liczbę godzin, jakie pracownik przepracowałby w czasie nieobecności w ramach normalnego czasu pracy, zgodnie

z obowiązującym go rozkładem czasu pracy, gdyby w tym czasie pracował, w myśl przepisów § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. Nr 2, poz. 14 z późn. zm.) w związku przepisami § 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. Nr 62, poz. 289 z późn. zm.) – str. 72 - 73 protokołu.

3.2.4. Nieprawidłowe obliczanie wysokości dodatków mieszkaniowych, przez:

- ustalanie ceny 1 kwh energii elektrycznej do celów obliczenia ryczałtów na zakup opału, na podstawie rachunków niebędących rachunkami za ostatni okres rozliczeniowy (przypadki),*
- ustalanie ceny 1 kwh energii elektrycznej do celów obliczenia ryczałtów na zakup opału, bez wyłączenia „opłaty przejściowej” stanowiącej stałą opłatę miesięczną,*
- nieprawidłowe obliczanie wysokości ryczałtu za brak instalacji gazu przewodowego jako iloczynu (zamiast sumy) równowartości 10 kwh energii przypadających na gospodarstwo jednoosobowe i równowartości 2 kilowatogodzin na każdą dodatkową osobę, co skutkowało zawyżeniem dodatków mieszkaniowych w przypadku 7 kontrolowanych decyzji (stanowiących 3,83 % decyzji wydanych w 2009 r. i 2010 r. do końca czerwca) o kwotę 812,04 zł.*

Do obliczenia wysokości ryczałtu na zakup opału, stanowiącego część dodatku mieszkaniowego, przyjmować równowartość kilowatogodzin energii elektrycznej według rachunku za ostatni okres rozliczeniowy, z wyłączeniem opłaty abonamentowej oraz stałych opłat miesięcznych, zgodnie z przepisami § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz. U. Nr 156, poz. 1817 z późn. zm.), w tym z wyłączeniem „opłaty przejściowej”, będącej stałą opłatą miesięczną.

W przypadku złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie zawierającego dokumentów niezbędnych do prawidłowego obliczenia dodatku (w tym rachunku za energię elektryczną obejmującego ostatni okres rozliczeniowy), wzywać wnioskodawcę do uzupełnienia braków w terminie siedmiu dni z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania, stosownie do przepisów art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) w związku z przepisami art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.).

Jeżeli lokal mieszkalny nie jest wyposażony w instalację gazu przewodowego, za wydatek – stanowiący podstawę obliczania ryczału na zakup opału – uznawać równowartość 10 kilowatogodzin energii elektrycznej w gospodarstwie jednoosobowym według rachunku za ostatni okres rozliczeniowy, z wyłączeniem opłaty abonamentowej i stałych opłat miesięcznych oraz równowartość 2 kilowatogodzin na każdą dodatkową osobę, zgodnie z przepisami § 3 ust. 3 cytowanego rozporządzenia.

Dokonać przeliczenia dodatków mieszkaniowych, w celu ustalenia prawidłowej ich wysokości, po czym wystąpić do osób, które je otrzymały w nieprawidłowej wysokości o wyrażenie zgody na zmianę decyzji, stosownie do przepisów art. 155 kodeksu postępowania administracyjnego; w przypadku otrzymania zgody dokonać zmiany decyzji, na podstawie których przyznano ten dodatek. W przypadku niewyrażenia przez stronę zgody na zmianę decyzji rozważyć zwrócenie się do właściwego samorządowego kolegium odwoławczego o podjęcie czynności, mających na celu wyeliminowanie z obrotu prawnego decyzji wydanych z rażącym naruszeniem prawa (art. 156 § 1 pkt 2 kpa) – str. 77 protokołu.

3.2.5. Dokonanie w 2009 r. wydatków w wysokościach przekraczających kwoty zaplanowane w planie finansowym Urzędu Gminy w:

- dz. 600 rozdz. 60016 § 4270 – w okresie od 19 sierpnia 2009 r. do 11 grudnia 2009 r. o łączną kwotę 43.119,46 zł,
- dz. 921 rozdz. 92109 § 4260 – 7 grudnia 2009 r. o kwotę 458,94 zł i 14 grudnia 2009 r. o kwotę 917,99 zł.

Wydatków publicznych dokonywać w granicach kwot określonych w uchwale budżetowej i w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, stosownie do przepisów art. 44 ust.1 pkt. 2 i 3 i art. 254 pkt 3 ustawy o finansach publicznych – str. 82 - 83 protokołu.

3.3. W zakresie zamówień publicznych:

3.3.1. Nieokreślenie trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowych powołanych do prowadzenia postępowań o udzielenie zamówień publicznych (dotyczy sześciu z siedmiu kontrolowanych postępowań).

Określać tryb pracy komisji przetargowych oraz zakres obowiązków ich członków, mając na celu zapewnienie sprawności jej działania, indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac, zgodnie z przepisami 21 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych – str. 86 protokołu.

3.3.2. Nieprawidłowości dotyczące ogłoszeń o zamówieniach publicznych, polegające na:

- a) niewskazywaniu – w ogłoszeniach zamieszczonych na stronie internetowej oraz w siedzibie zamawiającego w miejscu publicznie dostępnym – dokumentów

wymaganych na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu (dokumenty te wskazywano w ogłoszeniu zamieszczonym w Biuletynie Zamówień Publicznych i specyfikacji istotnych warunków zamówienia),

- b) niezawarciu – w ogłoszeniu na dostawę oleju opałowego w roku 2010, zamieszczonym w BZP oraz na stronie internetowej i w miejscu publicznie dostępnym w siedzibie zamawiającego – opisu sposobu dokonywania oceny spełniania warunku udziału w postępowaniu w zakresie wiedzy i doświadczenia, w sytuacji gdy opis taki zamieszczono w specyfikacji (podano ilość, wartość i rodzaj dostaw, którymi powinien wykazać się wykonawca), a dokumentów mających potwierdzać spełnianie tego warunku (wykaz dostaw) żądano zarówno w ogłoszeniu zamieszczonym w BZP jak i w specyfikacji,
- c) niezawarciu – w ogłoszeniu o zamówieniu na budowę drogi gminnej w miejscowości Sobibór w roku 2009, zamieszczonym na stronie internetowej oraz w siedzibie zamawiającego w miejscu publicznie dostępnym – określenia wielkości i zakresu zamówienia, które to informacje zawarte były w ogłoszeniu zamieszczonym w BZP, w efekcie ogłoszenia nie zawierały tożsamych informacji,
- d) wskazaniu – w ogłoszeniu o zamówieniu na dostawę autobusu w roku 2008 – informacji o konieczności spełniania przez wykonawców warunku znajdowania się w odpowiedniej sytuacji ekonomicznej i finansowej, rozumianego jako posiadanie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności (zamawiający żądał na potwierdzenie spełniania tego warunku polisy, a w przypadku jej braku, innego dokumentu potwierdzającego, że wykonawca jest ubezpieczony) – w sytuacji gdy w specyfikacji warunek ten nie został opisany i nie zawarto w niej wymogu przedłożenia dokumentu potwierdzającego jego spełnianie. Konsekwencją nieprawidłowości była sytuacja, że wykonawca, któremu udzielono zamówienia, nie złożył wraz z ofertą wymaganej polisy.

Wszystkie powyższe nieprawidłowości naruszały zasadę prowadzenia postępowania w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców.

W ogłoszeniu o zamówieniu prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego – bez względu na miejsce jego zamieszczenia – ujmować wszystkie informacje wymagane przepisami art. 41 ustawy Prawo zamówień publicznych, w tym określenie przedmiotu oraz wielkości lub zakresu zamówienia (art. 41 pkt 4), a także warunki udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków (art. 41 pkt 7). W przypadku gdy zamawiający żąda od wykonawców dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu, w ogłoszeniach zamieszczać także wykaz tych dokumentów, stosownie do przepisów art. 25 ust. 1 powołanej ustawy.

Nie dopuszczać do sytuacji, w której ogłoszenie o zamówieniu zamieszczane

w miejscu publicznie dostępnym w siedzibie zamawiającego i na stronie internetowej zawiera informacje (np. w zakresie warunków udziału w postępowaniu, opisu sposobu dokonywania ich oceny oraz wykazu dokumentów żądanych na potwierdzenie spełniania warunków) inne, niż zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych, mając na uwadze przepisy art. 40 ust. 6 pkt 2 ustawy Prawo zamówień publicznych. Zapewnić także zgodność treści ogłoszeń o zamówieniu z treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia, w szczególności w zakresie opisu sposobu dokonywania oceny warunków udziału w postępowaniu. Niezgodność treści ogłoszeń zamieszczanych w różnych miejscach oraz niezgodność treści ogłoszeń z treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia narusza zasadę prowadzenia postępowania w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, określoną w przepisach art. 7 ust. 1 powołanej ustawy. – str. 86, 89, 91, 92, 95 - 98 protokołu.

3.3.3. Zamieszczanie w specyfikacjach istotnych warunków zamówienia sprzecznych informacji dotyczących istotnych elementów postępowania, oraz istotnych zobowiązań wykonawców, w tym:

- a) w specyfikacji dotyczącej zamówienia na budowę drogi w Sobiborze w roku 2009 – w zakresie wielkości zabezpieczenia należytego wykonania umowy (w pkt. XVI specyfikacji wskazano, że zabezpieczenie roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy obejmuje 70 % wartości zabezpieczenia, a zabezpieczenie roszczeń z tytułu gwarancji i rękojmi za wady fizyczne obejmuje 30 % wartości zabezpieczenia, natomiast we wzorze umowy, stanowiącym załącznik do specyfikacji, proporcje te określono odpowiednio na poziomie 75 % i 25 %),*
- b) w specyfikacji dotyczącej zamówienia na remont infrastruktury społeczno – kulturalnej gminy Włodawa w roku 2009 m.w. zakresie terminu zakończenia robót (w § 4 wzoru umowy stanowiącej załącznik do specyfikacji ustalono termin zakończenia robót na dzień 30 sierpnia 2010 r., natomiast w treści samej specyfikacji termin ten określono na dzień 30 września 2010 r.), co w konsekwencji spowodowało złożenie przez wykonawców sprzecznych wewnętrznie ofert (w treści oferty wskazano termin realizacji do 30 września, natomiast w parafowanym wzorze umowy stanowiącym załącznik do oferty, wskazano termin do 30 sierpnia),*
- c) w specyfikacji dotyczącej zamówienia na wykonanie przebudowy drogi gminnej na Osiedlu za Rojem w Susznie – w zakresie zasad porozumiewania się z wykonawcami i przekazywania oświadczeń lub dokumentów (w pkt. VIII dopuszczono porozumiewanie się drogą elektroniczną, natomiast pkt. XIX wskazano, że zamawiający nie przewiduje porozumiewania się drogą elektroniczną).*

Nieokreślenie wielkości lub zakresu przewidywanych zamówień uzupełniających

w specyfikacji istotnych warunków zamówienia na udzielenie kredytu bankowego długoterminowego.

Dochowywać należytej staranności przy formułowaniu treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, jednoznacznie określając zasady prowadzonego postępowania, wymagane przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych, w tym termin wykonania zamówienia (art. 36 ust. 1 pkt 4), informacje o sposobie porozumiewania się zamawiającego z wykonawcami oraz przekazywania oświadczeń lub dokumentów (art. 36 ust. 1 pkt 7) oraz wymagania dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy (art. 36. ust. 1 pkt 15). Sprzeczne informacje zawarte w treści specyfikacji mogą godzić w zasadę prowadzenia postępowania w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, określoną w przepisach art. 7 ust. 1 powołanej ustawy.

Jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie zamówień uzupełniających, o których mowa w przepisach art. 67 ust. 1 pkt 6 i 7 Prawa zamówień publicznych, w specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz w ogłoszeniu o zamówieniu określać ich przedmiot, oraz wielkość lub zakres (m.in. ich wartość wyrażoną w % wartości zamówienia podstawowego), stosownie do przepisów art. 36 ust. 2 pkt. 3 oraz art. 41 pkt. 15 powołanej ustawy – str. 92, 98, 101, 103 protokołu.

3.3.4. Nieprawidłowości dotyczące opisu warunków udziału w postępowaniu, opisu sposobu dokonywania oceny ich spełniania oraz dokumentów żądanych od wykonawców, polegające na:

a) żądaniu od wykonawców złożenia dokumentów, które nie były niezbędne do przeprowadzenia postępowania, w tym:

- podpisanego i parafowanego wzoru umowy (w sytuacji gdy wykonawcy składali ofertę wg formularza zawierającego oświadczenie o zaakceptowaniu załączonego do specyfikacji projektu umowy i zobowiązanie do zawarcia umowy na wskazanych w specyfikacji warunkach),*
- umowy regulującej współpracę podmiotów wspólnie ubiegających się o zamówienie (spółki cywilnej) ze wskazaniem osoby upoważnionej do reprezentowania podmiotu,*

b) wskazaniu – jako dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu – dokumentów dotyczących przedmiotu zamówienia, w tym wykazu parametrów technicznych przedmiotu zamówienia, dokumentów gwarancyjnych, formularzy ofertowych, kosztorysów ofertowych,

c) żądaniu od wykonawców – w postępowaniach na budowę drogi w Sobiborze w roku 2009 oraz na remont infrastruktury społeczno – kulturalnej gminy Włodawa w roku 2009 – złożenia wykazu robót budowlanych, w sytuacji gdy zamawiający nie opisał warunku udziału w postępowaniu w zakresie wiedzy i doświadczenia (nie wskazał

iloma robotami, o jakiej wartości i zakresie powinien wykazać się wykonawca, aby zamawiający uznał warunek za spełniony).

Od wykonawców żądać wyłącznie oświadczeń lub dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, stosownie do przepisów art. 25 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, mając na uwadze, że :

- żądanie złożenia wraz z ofertą parafowanego wzoru umowy o zamówienie publiczne – w sytuacji gdy wymaga się od wykonawców odrębnego oświadczenia o akceptacji warunków umowy – jest bezzasadne, bowiem oba dokumenty (wzór umowy i oświadczenie) pełnią wówczas tę samą funkcję. Parafowany przez wykonawcę wzór umowy nie jest dokumentem niezbędnym do przeprowadzenia postępowania również z tego względu, że nie daje zamawiającemu żadnych podstaw ani możliwości dokonania oceny spełniania przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu, nie potwierdza też spełnienia wymagań określonych przez zamawiającego dla oferowanych dostaw, usług lub robót budowlanych,
- od wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia (w tym spółek cywilnych) można żądać umowy regulującej współpracę tych wykonawców wyłącznie w sytuacji, gdy ich oferta została wybrana i dopiero przed zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego, stosownie do przepisów art. 23 ust. 4 powołanej ustawy.

Nie żądać – jako dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu – dokumentów dotyczących przedmiotu zamówienia (mających potwierdzić jego parametry, warunki gwarancji, warunki realizacji zamówienia, sposób dokonania wyceny itp.). Dokumenty te mogą być żądane przez zamawiającego jako elementy treści oferty (rozumianej jako oświadczenie woli wykonawcy o chęci wykonania zamówienia na warunkach wskazanych przez zamawiającego), a nie jako dokumenty potwierdzające spełnianie warunków udziału w postępowaniu, których zamknięty katalog zawarty jest w § 1 i 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. Nr 226, poz. 1817).

Nie żądać od wykonawców dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu w sytuacji, gdy zamawiający nie zamieścił w specyfikacji i ogłoszeniu opisu sposobu dokonania ich oceny, stosownie do przepisów § 1 ust. 1 cytowanego rozporządzenia, w związku z przepisami art. 22 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych. Żądanie dokumentów na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu, w sytuacji kiedy zamawiający nie opisał sposobu dokonywania ich oceny, uniemożliwia bowiem obiektywną ocenę ich spełniania w oparciu o te dokumenty. Ustalając warunki udziału w postępowaniu zamawiający winien ustalić jednoznaczne, minimalne wymogi, dostosowane do wielkości i stopnia skomplikowania zamówienia oraz do realnej sytuacji na rynku potencjalnych

wykonawców. Dopiero sprecyzowanie konkretnych wymagań odnośnie do poziomu wiedzy i doświadczenia, potencjału technicznego i kadrowego oraz sytuacji ekonomicznej i finansowej, umożliwi zamawiającemu miarodajną ocenę możliwości wykonawcy, co do należytego wykonania zamówienia oraz żądanie dokumentów potwierdzających spełnianie tych warunków – str. 86, 87, 89, 91, 92, 95 - 98 protokołu.

3.3.5. Niesporządzenie części ogólnej protokołu z postępowania (druk ZP-2) w przypadku postępowań na dostawę autobusu w roku 2008 i dostawę oleju opałowego w roku 2010. Zamieszczenie w protokole postępowania na wykonanie przebudowy drogi gminnej na Osiedlu za Rojem w Susznie, błędnych danych dotyczących terminu składania i otwarcia ofert, trybu udzielenia zamówienia, ceny wybranej oferty oraz cen złożonych ofert.

W trakcie prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego sporządzać pisemny protokół zawierający co najmniej informacje wskazane w przepisach art. 96 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z wzorami określonymi w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z 16 października 2008 r. W sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. 188 poz. 1154). W protokole zamieszczać dane zgodne z faktycznym stanem rzeczy, mając na uwadze, że jest on dokumentem odzwierciedlającym przebieg postępowania o udzielenie zamówienia publicznego – str. 88, 90, 105 protokołu.

3.3.6. Przypadki ustalenia wartości zamówienia wraz z podatkiem od towarów i usług oraz bez uwzględnienia wartości zamówień uzupełniających.

Wartość zamówienia ustalać z należyłą starannością, na podstawie całkowitego szacunkowego wynagrodzenia wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, stosownie do przepisów art. 32 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. Przy ustalaniu wartości zamówienia uwzględniać wartość zamówień uzupełniających, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 6 i 7 – jeżeli zamawiający przewiduje ich udzielenie – stosownie do przepisów art. 32 ust. 3 powołanej ustawy – str. 91, 95, 97 protokołu.

3.3.7. Niezawarcie – w przesłanym wykonawcom zawiadomieniu o wyborze najkorzystniejszej oferty – nazw (firm), imion i nazwisk, siedzib i miejsc zamieszkania oraz adresów wykonawców, którzy złożyli oferty, a także punktacji przyznanej ofertom w każdym kryterium oceny ofert i łącznej punktacji oraz zamieszczenie tej informacji (uzupełnionej o wymagane informacje) na stronie internetowej dopiero po upływie 2 miesięcy od dnia wyboru najkorzystniejszej oferty (dotyczy postępowania na budowę drogi gminnej w Sobiborze).

Niezamieszczenie informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty w siedzibie

zamawiającego i na stronie internetowej (dotyczy postępowania na przebudowę drogi gminnej na Osiedlu za Rojem w Susznie).

Niezwłocznie po wyborze najkorzystniejszej oferty zawiadamiać o tym fakcie wykonawców którzy złożyli oferty, podając nazwę (firmę) albo imię i nazwisko, siedzibę albo miejsce zamieszkania i adres wykonawcy, którego ofertę wybrano, uzasadnienie jej wyboru oraz nazwy (firmy) albo imiona i nazwiska, siedziby albo miejsca zamieszkania i adresy wykonawców, którzy złożyli oferty, a także punktację przyznaną ofertom w każdym kryterium oceny ofert i łączną punktację oraz zamieszczać te informacje na stronie internetowej oraz w miejscu publicznie dostępnym w swojej siedzibie, stosownie do przepisów art. 92 ustawy Prawo zamówień publicznych – str. 93 i 106 protokołu.

3.3.8. Zamieszczenie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych:

- na budowę drogi gminnej w Sobiborze – po upływie około 2 miesięcy od daty zawarcia umów z wybranymi wykonawcami;*
- na budowę chodnika i ścieżki rowerowej w Susznie – podczas kontroli, po upływie ponad pół roku od zawarcia umów.*

Niezamieszczenie w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o udzieleniu zamówienia na wykonanie przebudowy drogi gminnej na Osiedlu za Rojem w Susznie.

Ogłoszenia o udzieleniu zamówień o wartości mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Prawo zamówień publicznych, zamieszczać w Biuletynie Zamówień Publicznych niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego, stosownie do przepisów art. 95 ust. 1 tej ustawy – str. 94, 97, 106 protokołu.

3.3.9. Ustalenie – w umowie na realizację I części budowy chodnika i ścieżki rowerowej w Susznie –terminu płatności za wystawioną fakturę niezgodnie ze złożoną ofertą (w ofercie wykonawca zaproponował termin 21 dni, natomiast w umowie ustalono termin 14 dni).

Umowy o zamówienie publiczne zawierać na warunkach wynikających z oferty złożonej przez wykonawcę. Zamawiający nie ma prawa zawierania w umowie postanowień (np. w zakresie terminu płatności faktur) odmiennych od tych, które były przedmiotem specyfikacji oraz złożonej oferty – w sposób który preferuje wybranego wykonawcę. Sytuacja taka naruszałaby wskazane w art. 7 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców, bowiem wykonawca składający najkorzystniejszą ofertę uzyskałby warunki wykonania zamówienia korzystniejsze niż te, które były przedmiotem jego

oferty. Odmowa podpisania umowy zgodnie ze złożoną ofertą i specyfikacją przez wykonawcę skutkuje zatrzymaniem wadium na podstawie przepisów art. 46 ust. 5 ustawy Prawo zamówień publicznych oraz dochodzeniem przez zamawiającego zawarcia umowy na tych warunkach lub wyborem oferty najkorzystniejszej spośród pozostałych ofert, stosownie do przepisów art. 94 ust. 3 powołanej ustawy – str. 96 protokołu.

3.3.10. Udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie przebudowy drogi gminnej na Osiedlu za Rojem w Susznie (roboty budowlane) w trybie zapytania o cenę.

Zamówień publicznych udzielać w trybie innym niż przetarg nieograniczony lub ograniczony, wyłącznie w przypadkach określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych, stosownie do przepisów jej art. 10 ust. 2. Tryb zapytania o cenę stosować jedynie w sytuacji, gdy przedmiotem zamówienia są dostawy lub usługi powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych, a wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, stosownie do przepisów art. 70 powołanej ustawy – str. 102 protokołu.

3.3.11. Wskazanie przez zamawiającego możliwości składania ofert wariantowych w postępowaniu na wykonanie przebudowy drogi gminnej na Osiedlu za Rojem w Susznie, w sytuacji gdy:

- a) zawarty w specyfikacji opis sposobu przygotowania ofert dopuszczał złożenie przez jednego wykonawcę dwóch ofert (co nie jest ofertą wariantową), tj. zamawiający wskazał możliwość zrealizowania dwóch odmiennych (w zakresie technologii i kosztów wykonania) wariantów wykonania zamówienia (nawierzchnia z masy mineralno – bitumicznej oraz nawierzchnia z kostki brukowej) i dopuścił możliwość złożenia ofert obejmujących jeden i drugi sposób realizacji zamówienia,*
- b) jedynym kryterium oceny ofert była cena, a złożone oferty były pod względem tego kryterium nieporównywalne (w zakresie zarówno technologii wykonania jak i kosztów realizacji zamówienia).*

W wyniku tych nieprawidłowości:

- jeden z wykonawców złożył dwie oferty (każda obejmująca odmienny sposób realizacji zaproponowany przez zamawiającego) – niezgodnie z przepisami art. 82 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, co powinno skutkować ich odrzuceniem (oferty te nie zostały odrzucone przez zamawiającego),*
- dwóch wykonawców złożyło po jednej ofercie obejmującej jeden (tańszy w wykonaniu) wariant realizacji zamówienia.*

Przewidując możliwość złożenia ofert wariantowych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego przestrzegać przepisów ustawy Prawo zamówień

publicznych, w tym:

- określać w specyfikacji jeden sposób wykonania zamówienia, dopuszczając jednocześnie możliwość wskazania w ofercie odmiennego sposobu jego realizacji, mając na uwadze przepisy art. 2 pkt 7 powołanej ustawy, stosownie do których ofertą wariantową jest oferta przewidująca – zgodnie z warunkami określonymi w specyfikacji istotnych warunków zamówienia – odmienny niż określony przez zamawiającego sposób wykonania zamówienia publicznego. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia musi w takim przypadku zawierać opis sposobu przygotowania ofert wariantowych oraz minimalne (a nie alternatywne) warunki, jakim muszą one odpowiadać. Takimi minimalnymi warunkami mogą być zarówno niezbędne wymogi techniczne stawiane wobec przedmiotu zamówienia, jak i np. wymagania w zakresie uciążliwości dla środowiska, lub, co najczęściej spotykane, minimalne wymogi w zakresie funkcjonalności i efektu, jaki ma być uzyskany w wyniku realizacji zamówienia. Oferta wariantowa to – w swojej istocie – oferta przewidująca zmianę sposobu wykonania zamówienia przewidzianego w specyfikacji, w zakresie dozwolonym przez zamawiającego. Oferty wariantowej nie należy utożsamiać z ofertą, w której wykonawca proponuje kilka sposobów realizacji zamówienia. Taka oferta jest w istocie złożeniem więcej niż jednej oferty (większej liczby oświadczeń woli co do sposobu wykonania umowy) i w związku z tym jej złożenie jest niezgodne z ustawą (z art. 82 ust. 1), a oferty takie powinny zostać odrzucone na podstawie przepisów art. 89 ust. 1 pkt 1 ustawy. Nie należy również przyjmować, że ofertą wariantową jest dopuszczalność stosowania materiałów, wyrobów lub rozwiązań równoważnych wobec przewidywanych przez zamawiającego w opisie przedmiotu zamówienia. Tę kwestię regulują postanowienia art. 29 ustawy, a zastosowanie produktów równoważnych prowadzi do wykonania zamówienia w taki sposób, jak przewidziany w SIWZ, jednak np. przy użyciu innych materiałów,
- możliwość składania ofert wariantowych przewidywać jedynie w sytuacji, gdy cena nie jest jedynym kryterium oceny ofert, stosownie do przepisów art. 83 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. Oferty wariantowe – jako znacznie trudniej porównywalne ze sobą – nie mogą być bowiem wyłaniane w oparciu jedynie o kryterium ceny. Wybór oferty w tej sytuacji prowadziłby zawsze do wyboru oferty najtańszej a nie najkorzystniejszej, bowiem wykonawcy, aby uzyskać zamówienie składaliby oferty z najtańszym możliwym wariantem (sposobem) realizacji zamówienia. Zaś wykonawca, który proponowałby wariant droższy, choć np. bardziej funkcjonalny – nie uzyskałby zamówienia biorąc pod uwagę ustalone kryterium oceny ofert. Ustalając kryteria oceny ofert w postępowaniu z ofertami wariantowymi, zamawiający powinien kierować się między innymi możliwością sprawdzenia, czy i w jaki sposób oferty spełniają warunki wskazane w specyfikacji

dla ofert wariantowych – str. 103 protokołu.

3.3.12. Niewezwanie wykonawcy – w postępowaniu o udzielenie zamówienia na wykonanie przebudowy drogi gminnej na Osiedlu za Rojem w Susznie – do uzupełnienia dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu, w sytuacji gdy złożone dokumenty zawierały błędy (nie były potwierdzone za zgodność z oryginałem lub nie potwierdzały spełniania warunku na dzień w którym upływał termin składania ofert) – co nie miało jednak wpływu na wynik postępowania.

Wykonawców, którzy w określonym terminie nie złożyli wymaganych przez zamawiającego oświadczeń lub dokumentów, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, albo którzy złożyli wymagane przez zamawiającego oświadczenia i dokumenty zawierające błędy – wzywać do ich złożenia w wyznaczonym terminie, chyba że mimo ich złożenia oferta wykonawcy podlega odrzuceniu albo konieczne byłoby unieważnienie postępowania – stosownie do przepisów art. 26 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, mając na uwadze, że:

- złożone na wezwanie zamawiającego oświadczenia i dokumenty powinny potwierdzać spełnianie przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu nie później niż w dniu, w którym upłynął termin składania ofert, stosownie do przepisów art. 26 ust. 3 ustawy,
- dokumenty potwierdzające spełnianie warunków udziału w postępowaniu powinny być złożone w oryginale lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem przez wykonawcę, stosownie do przepisów § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane.

Wykonawców, którzy nie wykazali spełniania warunków udziału w postępowaniu wykluczać z postępowania, uznając ich oferty za odrzucone, stosownie do przepisów art. 24 ust. 2 pkt 4 i ust. 4 ustawy – Prawo zamówień publicznych – str. 104 protokołu.

4. W zakresie gospodarki składnikami majątkowymi:

4.1. Nieprawidłowe prowadzenie ewidencji analitycznej do konta 011 - 20 „Środki trwałe”, polegające na:

- *prowadzeniu tej ewidencji – w zakresie gruntów – w sposób uniemożliwiający ustalenie wartości początkowej poszczególnych działek,*
- *dokonywaniu zapisów bez wskazania rodzaju i numeru dowodu źródłowego będącego podstawą zapisu.*

Nieruchomości (grunty) – stanowiące własność gminy – ujmować ilościowo

i wartościowo w ewidencji analitycznej, ewidencjonując każdą działkę stanowiącą odrębną nieruchomość w oddzielnej pozycji, zgodnie z przepisami zawartymi w części „Objaśnienia wstępne” rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz. U. Nr 112, poz. 1317 z późn. zm.), w związku z przepisami art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439 z późn. zm.) i zasadami funkcjonowania konta 011 „Środki trwałe”, określonymi w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., w związku z przepisami § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r

Zapisów w księgach rachunkowych dokonywać ze wskazaniem rodzaju i numeru identyfikacyjnego dowodu księgowego, stanowiącego podstawę zapisu, stosownie do przepisów art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy o rachunkowości – str.109 - 110 protokołu.

4.2. Przypadki niebieżącego ewidencjonowania operacji dotyczących przychodu i rozchodu środków trwałych.

Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego wprowadzać, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym,, zgodnie z przepisami art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości – str. 110 - 111 protokołu.

Ponadto rozważyć doprecyzowanie postanowień uchwały Rady Gminy Włodawa Nr III/22/06 z dnia 8 grudnia 2006 r. w sprawie wysokości diet przysługujących radnym Rady Gminy Włodawa – w zakresie pojęcia nieobecności radnego na posiedzeniach komisji lub sesjach rady, tj. wskazania czy nieobecność ustala się odrębnie na każdym posiedzeniu komisji lub sesji rady gminy – niezależnie od tego czy odbywają się w jednym dniu (w takim razie nieobecność na posiedzeniu komisji i sesji rady powoduje obniżenie diety po 10 % za każdą nieobecność), czy też nieobecność ustalana jest jako nieobecność w danym dniu, w którym odbywa się posiedzenie lub sesja (w takim razie nieobecność na posiedzeniu komisji i sesji rady tylko danego dnia powoduje obniżenie diety jednorazowo o 10 %) – str. 80 - 81 protokołu.

Jeżeli uważa Pan, że wśród wniosków zawartych w tym wystąpieniu są takie, które naruszają prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, przysługuje Panu – zgodnie z art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie

w ciągu 14 dni od otrzymania tego wystąpienia.

Jednocześnie informuję, że – stosownie do przepisu art. 9 ust. 3 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – jest Pan zobowiązany zawiadomić Izbę o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub o przyczynach ich niewykonania – w formie pisemnej i elektronicznej (plik w formacie Microsoft Word (*.doc) lub Rich Text Format (*.rtf) na adres: wkgf@lublin.rio.gov.pl lub dyskietką) – w terminie 30 dni od daty doręczenia Panu tego wystąpienia, mając na uwadze, że niezgodne z prawdą zawiadomienie o wykonaniu wniosków jest zagrożone karą grzywny, w myśl przepisów art. 27 tej ustawy.

Marek Poniatowski

Do wiadomości:

Rada Gminy Włodawa